

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemati velja:
Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.
V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Narečnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnistvo in ekspedientja v „Katal. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izjemni nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 292.

V Ljubljani, v četrtek 22. decembra 1898.

Letnik XXVI

Državni zbor.

Dunaj, 21. decembra.

Včerajšnja seja je trajala od 10. do 8. ure nepretrgoma; zbornica je na vsak način hotela dognati zakon o uravnavi plač državnim slugam, kar se je tudi zgodilo.

Dolgotrajna debata pa je zopet pokazala, da je mnogo takih poslancev, ki iščejo v prvi vrsti hvale pri svojih volilcih ter globoko segajo v drž. blagajnico, brez pomisleka, ali je v trenutku tudi dovolj rednega pokritja. Včeraj so soc. demokratje, antisemitje, nemška ljudska stranka in naprednjaki kar tekmovali za popularnost pri državnih uslužbencih ter predlagali in zagovarjali razne premembe v načrtu zakona. Tako je soc. demokrat dr. Verkauf predlagal nov paragraf, ki bi določal, naj se služba v uradih tako uredi, da bodo imeli sluga vsak teden jeden dan počitka in vsak drugi teden bodi ta počitek na nedeljo.

Dr. Kapferer pa predlaga: »Služba pri državnih uradih naj se tako uredi, da bodo sluga ob nedeljah in praznikih opravljali le najnujnejše posle in da v vseh slučajih za izvrševanje svojih verskih dolžnostij dobé dovolj časa.«

Poročevalec dr. Pientak odgovarja, da taka določba o nedeljskem počitku nikakor ne spada v okvir zakona, ki uravnava plače; za to je treba posebnega zakona, ki bode natančno določal nedeljski počitek v javnih uradih sploh. Sicer pa je budgetni odsek soglasno vsprejel resolucijo, s katero se vlada pozivlje, naj službene ure tako uredi, da sluga dobé na teden po jeden dan prost. Tem razlogom je pritrdila tudi večina ter odklonila vse dostavke. To glasovanje je na levici vzbudilo velik vrišč. Kričali so vseprek, osobito nad duhovniki na desnici, ki so glasovali proti Verkaufovemu predlogu. Dr. pl. Hofmann je pri naslednjem paragrafu celo imenoval nekatere

duhovnike, ki se niso udali svetohlinstvu nekaterih levičarjev. Zato je župnik Pastor iz poljskega kluba odločno zavrnil to nelojalno postopanje, češ, da je levičarska zahteva glede nedeljskega počitka le demonstracija, ker taka določba nikakor ne spada v okvir tega zakona. Govornik je kot član obrtnega odseka z veseljem vsprejel poročilo o nedeljskem počitku v uradih in bode dotični zakon tudi najtopleje priporočal. — Toda soc. demokratje ne mislijo na nedeljski počitek v katoliškem smislu, temveč delajo le zgago.

Posl. Zallinger obnovi predlog dr. Kapfererja glede posvečevanja nedelj in praznikov v obliki resolucije, ki je bila soglasno vsprejeta.

Desnica v manjšini.

Uprav otročje veselje je med levičarji vzbudilo glasovanje o zadnjem paragrafu, ki po vladnem načrtu, katerega je vsprejela tudi večina v odseku, določa, da stopi zakon v veljavo z dnem, ko bode objavljen. Res, da je malo utemeljena izjava fin. ministra v odseku, češ, da stopi zakon v veljavo, ko dobi potrebno pokritje. Fin. uprava gotovo brez posebnih skrbi dobi v raznih predalih teh 3 1/2 milijona za sluga, kakor je dobila brez novih davkov pokritje za zboljšanje uradniških plač. In če je bilo zboljšanje uradniških plač opravičeno, je gotovo tudi zboljšanje plač državnih uslužbencev. Brez dvoma bi bila zbornica kot jeden mož glasovala za to, da stopi zakon že z novim letom v veljavo, ker bi fin. uprava že dobila potrebno pokritje v raznih preostankih. Toda, ker se je finančni minister v imenu vlade v odseku odločno uprl tej zahtevi, je gotova nevarnost, da bi vsled te premembe v zbornici padel ves zakon pod klop, kakor se je to že zgodilo l. 1896. Novo leto je pred durmi, gospodska zbornica bode skoro gotovo zavrnila določen obrok, in s tem je zakon za nekaj časa zopet pokopan.

Navzlic tem stvarnim pomislekom predlag dr. pl. Hofmann, naj velja zakon že od dne 1. oktobra tekočega leta. Posl. Resel dodatno predlaga, naj stopi zakon v veljavo s 1. dec. Oba ta predloga je večina odklonila. Nato predlagata Hofmann in Fournier, naj stopi zakon v veljavo z novim letom, Fournier zahteva o tem predlogu glasovanje po imenih, češ, naj svet zvé, kdo je prijatelj ali neprijatelj državnim uslužbencem. In pri tem glasovanju je desnica ostala s 3 glasovi v manjšini, ker je bil predlog levice vsprejet s 160 proti 157 glasovom.

Levica ploska in raja, ker je zopet slučajno enkrat v večini. In na tej navidezni zmagi je gotovo mnogim levičarjem več ležeče, nego na stvari sami, da bi namreč zakon dobil veljavo že 1. prosinca 1899. Mnogi poslanci z desnice so bili že odšli pred glasovanjem. Tako je bilo nena- vzočih 6 Dalmatincev, nekaj Čehov in Poljakov in več članov katol.-ljudske stranke. Odločili pa so večino poslanci Fink, Kapferer, Rohrer, Schöpfer, Thurnher, Keil, Tusel in Zallinger, ki so glasovali z levico. Nekateri poslanci pa so se odtegnili glasovanju v dobrem prepričanju, da s tem omogočijo državnim slugam hitrejše zboljšanje gmotnega stanja. Toda bržčas so se varali in morda le vladi ustregli, ki se izgovarja, da v predloženem proračunu za leta 1899 nima zadostnega pokritja. Ko bi bila poslanska zbornica vsprejela zadnji paragraf po vladnem načrtu, odobrila bi načrt zakona gosposka zbornica gotovo že v prihodnji seji in zakon bi v kratkem dobil Najvišje potrjenje. A sedaj je ves zakon v zraku, in tako so gotovo prerano ploskali oni, ki menijo, da so ustregli državnim uslužbencem.

Koncem seje sta svojo sitnost prodajala Stojalowski in Schönerer. Prvi je tako dolgo čenčal o izjemnem stanju v Galiciji, da mu je pred-

LISTEK.

„Dom in Svet“ l. 1.

Naš »Dom in Svet« je tak, da za druge vse stori, vse pretrpi, na-se pa pozabi popolnoma. Mar ni tako? Celo leto prinaša poročila o novih knjigah domačega in drugega slovanskega slovstva, o svojih spisih, ki so vendar mnogi izvrstni, pa — molči. V tem oziru, naj mi ne zameri! — se mi zdi preskromen. Nur Lumpe sind bescheiden! pravi rek, (a ni treba, da bi bil!) Zato pa naj te vrstice obrnejo malo pozornosti nanj.

Podoben se mi zdi »Dom in Svet« modremu odgojitelju. Noč in dan premišljuje o najboljši metodi, ki bi po njej vzgajal mladi rod, a ko jo najde, se je drži trdno in neomahljivo. Kot najboljšo vzgojevalno sredstvo so že davno priznani dobri, lepi vzgledi. Spomni se le Plutarha, koliko je vplival s svojimi življenjepisi, sto in sto letja — v preteklem n. pr. na Rousseau-a, ki je od ondot zajel svoje pojme o svobodi. Tako ima torej tudi stari Plutarh svoj delež in morda ne

najmanjši pri francoski revoluciji, po valovih, ki jih je ta razburkala in ki še tudi nas mečejo sem ter tja. Moč vzgledov je torej velika!

Exempla trahunt! »Dom in Svet« — ni-li na prvem mestu prinašal skozi celo leto vzgleda slavni, delavni, vzorni mož? Moder vzgojitelj! In tega se hoče držati. — Moder vzgojitelj vzbuja v gojencih tudi pametno čistiželjnost, tekmovanje. Isto dosega »Dom in Svet« s svojimi književnimi poročili; kajti ko čitaš, koliko dela ta ali oni, kako se gibljejo bratski narodi, mar se ti ne vzbudi želja, da tudi ti storiš enako? — Dobre povesti so neizmerno velicega vzgojevalnega pomena. Veri sovražno slovstvo v tem oziru deluje z velikanskim uspehom. »Dom in Svet« skuša zlo zabraniti in ustanoviti plemenito pripovedovalno slovstvo. Mnogo, mnogo je že storil! Kaj bi bilo, da on ne deluje že enajst let?! Zlasti dva spisa sta se letos odlikovala: Podgoričanov »Iz našega kota« in Troštova »Družina socialistova«, oba iz nove dobe socijalnega nereda.

Pisatelju prvega se na mah pozna, da pozna vire družabnega nereda, pa tudi pota, da se pride zopet do reda, ob enem pa klasiško ume risati

značaje; drugi spis ne kaže sicer še tistega globokega umevanja socijalnega vprašanja, a spričuje, da se pisatelj resno bavi s tem in torej tudi smemo pričakovati še nadaljnega napredka, ki bo stvari v veliko korist.

Pozabiti ne smemo tudi povesti v pismih: »Volja in nevolja«, ki brani menda vso praktiško modroslovje v sebi. Treba je le volje — tako te uči spis — pa gre vse; vzrok nesreče je le pomanjkanje volje, — nevolja! Kdor je spoznal glavnega junaka, dobro znanega pesnika slovenskega, sedaj že rajnika, čita vse še z večjim zanimanjem. — Tudi priljubljeni slovenski Karol May se je letos zopet oglasil, žal, le v štirih številkah. — Modri vzgojitelj vzgojuje ne le glavo, ampak tudi voljo in — srce.

Le tisto omiko jaz štejem za pravó,

Ki voljo zadeva, srce in glavó.

Vse troje! . . .

(S. Gregorčič.)

Glavo bistri z raznovrstnimi znanstvenimi sestavki, zlasti izbornimi »Socijalnimi pomenki«, ki so žal šele letos prišli s platnic v list, potem zgodovinskimi A. Fekonje ter naravoslovnimi prof. dr. S. Šubica. In srce? Da ne ostane brez hran,

5h 25m

OK

sednik odtegnil besedo; Schönerer pa je zahteval, da bodi seja še danes, kar pa zbornica odkloni.

Italijanski poslanci so vložili interpelacijo na naučnega ministra proti hrvatski gimnaziji v Pazinu, češ, da velika večina prebivalstva noče hrvatske gimnazije. V tem slučaju se bodo Italijani varali, kajti hrvatska gimnazija v Pazinu je zagotovljena, ako vsled morebitnih intrig in malomarnosti posameznih poslancev desnica ne pride v manjšino, kakor pri glasovanju za celjsko gimnazijo.

* * *

Jutri morda že objavi uradni list, da je XV. zasedanje držav. zbora končano. Pričelo se je 26. septembra; v tem času je imela zbornica le 31 sej, ker je največ časa porabil nagodbeni odsek, še več pa potratila prikrita obstrukcija z ministerskimi zatožbami. V treh mesecih je državni zbor rešil le štiri važnejše stvari: trgovinsko pogodbo z Japanom, zakone o uravnavi Donave, lokalnih železnicah in uravnavi služabniških plač. Nerešena pa sta ostala nagodba z Ogersko in državni proračun. Ker državni zbor niti provizorijev ni rešil, oziroma dovolil, stopi z novim letom zopet v veljavo znameniti § 14.

In kaj obeta osobito nam Slovincem bližnja bodočnost? Več lepih obljub, a malo dejanj, zato dobiva nezadovoljnost v krogu poslancev vedno več tal. Recimo, da ima sedanja vlada, osobito njen načelnik precej dobre volje; toda od Dunaja doli do državne meje, od pisarne ministerskega predsednika do zadnjega sluga korak za korakom naletimo ob ovire, trčimo na okope starega, nam neprijaznega zistema . . .

Ustavoverni hinavci.

Ze dalje časa se razlega po naši državi, da je ustava v nevarnosti in da jo je treba varovati z vsemi sredstvi, da se ne povrnemo zopet v absolutizem. Ustavoverci avstrijski vpijejo že od početka ustavne dobe, da se krši ustava, čim se najde državnik, ki je toliko pravičen, da hoče to ustavo dejanski izvršiti. Ustava je za te ljudi le premoč njihova v državi. A to premoč so vršili od početka ustavnega življenja skoraj do dandanes Nemci ter so se v tem času svoje nadmoči tako razvadili, da nočejo razumeti, kako bi mogla ustava še nadalje obstati, če ne ostanejo oni gospodari v državi. Vse krivice, ki so jih morali Slovani do dandanes trpeti od Nemcev, mora pokriti po njihovem mnenju ustava, na račun katere se greši še dandanes, saj je birokracija avstrijska le nasledek nemške državne premoči. Hočejo li Slovani svoje pravice, ki se temeljijo na danem ustavu, vzdigne se proti njim ustavoverno nemštvo, zastopano in podprto najbolje v birokraciji. Vpije se v državnem zboru, v skupščinah, po časopisih in po uradih, da je ustava v nevarnosti. In zakaj? Samo zato, ker Slovan zahteva, da bodi tudi on deležen ustave ter ravnopraven z Nemcem in Lahom. Ta dva seveda ne privoščita nam Slovanom istih pravic, katere sama uživata v obilnosti, in pri tem še vpijeta, da ona branita ustavo, ker jo Slovani hočejo podkopati. Ni li to največja

hinavščina, ki si jo moremo misliti pri naših sedih?

V državnem zboru počenjajo največje sramote, nedostojne izobraženih ljudi, prepredijo razprave, zmerjajo, razsajajo, razbijajo ter celo protivnike napadajo, a ko dotične oblasti branijo čast in dostojanstvo državnega zastopstva, tožijo zopet ti junaki, da je ustava v nevarnosti ter so celo tako predrzni, da zahtevajo obtožbo proti ministrom. Ne vprašajo in ne pomislijo pa nikdar, koliko krivic je bilo storjenih katoliški cerkvi in Slovanom od raznih ustavovernih ministrov, posebno od leta 1867 naprej. Kaj ni Beust učil že tako po Schmerlingovem receptu zagrizene Nemce, da naj pritiskajo Slovane na steno? Kaj niso tega delali v obilnej meri Giskra, Herbst, Auersperg in drugi njihovi privrženci?

Takrat za Nemce ustava ni bila v nevarnosti, ker se je vršila njim na korist, ali Slovanom na krivico. Zdaj pa, ko so se Slovani malo oddahnili ter postajajo vsaj deloma deležni toliko hvaljene ustave, zdaj se ti naši zagrizeni protivniki ne morejo premagati, da uduše v sebi strasti, namreč sovraštvo do Slovanov ter jih priznajo ravnopravnimi državljani. Vsi besni zahtevajo, da se čuva ustava po starem načinu le za Nemca, češ, da je le on vreden, da je le on pravi steber avstrijske države. Na vsa srečo je to nemško hinavstvo že zdavnaj razkrinkano, a Slovani so se med tem tudi toliko ojačili, da se nič več ne ozirajo na te nemške ustavoverne hinavce.

(Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. decembra.

Zasliat paragraf 14, ki te dni zopet nastopi svojo vlado in kateri bo še najbrže večkrat moral nadomestiti, kar je zamudil državni zbor, je glavna snov, s katero se sedaj peča avstrijsko časopisje. Pred vsem je toraj potrebno, da seznamimo čitatelje z besedilom tega paragrafa. Slove namreč takole: »Ako se pokaže, da so neobhodno potrebne naredbe, katerim mora ustavno pravno pritrditi državni zbor, in sicer v času, ko ta ne zboruje, smejo se izdati potom cesarske naredbe z odgovornostjo skupnega ministerstva, toda le tedaj, ako se s tako naredbo ne spreminja državni osnovni zakon, ako se državnemu zakladu ne naloži trajnih bremen in ako se ne tiče naredba prodaje državnega posestva. Take naredbe imajo začasno veljavo, ako jih podpišejo vsi ministri in ako jih vlada objavi izrecno sklicevaje se na določbo državnega osnovnega zakona. Zakonita veljava tovrstnih naredb pa ugasne, ako jih vlada tekom štirih tednov po zopetnem sestanku državnega zbora istemu ne predloži, in sicer najpreje poslanski zbornici, ali pa, ako jih jedna obeh zbornic ne odobri.« To je toraj besedilo nesrečnega paragrafa, s katerim se te dni pečajo posebno opozicijski listi. Znano je, da bo vlada zadnje dni tekočega meseca s pomočjo tega paragrafa uveljavila proračunski in nagodbeni provizorij. Opozicija toraj vpraša: Čemu je vlada preložila zasedanje? Ali sta ti dve potrebi za vlado nenadni in nepričakovani, ki sta se pojavili šele v času, ko parlament praznuje? Ali sme vlada potom § 14. uveljaviti načrte, katere je že predložila poslanski zbornici, katerih pa ta iz kakoršnega koli vzroka ni odobrila? — Na vsa ta vprašanja ima vlada in parlamentarna večina le jeden izgovor, ki sicer v zakonu, posebno pa v paragrafu 14. ni utemeljen, a v tem slučaju nujno potreben, namreč, brezobzirna obstrukcija. Dovolj dolgo je vlada poskušala rešiti proračun in nagodbeni provizorij rednim parlamentarnim potom, posluževala se je vseh v sedanjih razmerah dopustnih sredstev, a vsi njeni načrti so se izjalovili, rednim potom ni mogla doseči, kar 1. januarja nujno potrebuje. Na to odgovarjajo levičarji, da bi bila vlada prav lahko storila konec obstrukciji, ako bi bila le hotela. Naj bi bila ustvarila politične razmere, ki Nemcem ne nalagajo dolžnosti, braniti se s skrajnimi sredstvi. Dobro, vlada naj le ugotovi vsem germanskim zahtevam, toda kdo pa more prevzeti poročstvo, da bo potem omogočeno redno parlamentarno delo? Ali bo parlamentarna večina mirno gledala in voljno sodelovala na ljubo vladi, ki bo ustrezala željam, in sicer neopravičenim željam manjšine? Gotovo ne! Vlada pride z dežja pod kap in je

toraj gotovo boljše, da se ozira na zahteve večine, ki so do cela opravičene, kakor pa na pretiranosti nemških levičarjev. Odgovor na gorenja levičarska vprašanja je sicer res negativen, vlada je res navlašč prekinila zborovanje, omenjeni potrebi nista nepričakovani, in vlada res ne sme izvesti načrtov, ki so bili že v zbornici, toda rogoviljenje in pretirane zahteve poživinjenih zastopnikov nemškega naroda opravičujejo popolno postopanje vlade v obeh parlamentarne večine, ki nosi vso odgovornost.

Položaj na Ogerskem. Celi teden je že na dnevnem redu ogerske poslanske zbornice predlog starostnega predsednika, naj se določi rok za volitev zborničnega predsednika, in vendar zbornica še sedaj ni rešila te zadeve. Ves ta čas porabil se je v ogerskem parlamentu za razporno debato mej večino in obstrukcijo in znana lex Tisza igra v vsaki seji glavno vlogo. Opozicijski poslanci, tudi taki, ki sicer obsojajo obstrukcijo, strastno obsojajo Tiszev načrt kot skrajno nevaren ustavnemu življenju na Ogerskem, večina, posebno pa avtor sam, ki je tudi svojim volilcem v Velikem Varadinu pojasnil nujno potrebo takega zakona, ga hvalijo na vse pretege in hočejo prepričati ves svet, da sicer propade Mažarska, ako se vladi ne poda popolno pooblastilo za njeno delovanje. Vse kaže, da bi vlada in njeni privrženci radi siloma izvedli svoj načrt. Ali se posreči, danes še ni mogoče razsoditi. Gotovo pa je, da je vladi še mnogo več na tem, da prodre lex Tisza, nego da se izvoli predsedstvo, akoravno je prvo brez poslednjega nemogoče izvesti. Mej tem časom pa je baron Banffy dobil cesarjevo priznanje za požrtvovalno vodstvo ministerstva a latere, katero je vladar poveril sedaj grofu Szecheniyu. S tem se je pa ob enem poskrbelo za to, da se vsled bodoče izvolitve ministra Perczela zborničnim predsednikom osirotelo mesto notranjega ministerstva poveri min. predsedniku baronu Banffyju.

Nadkomisar princ Jurtj došel je včeraj na svoje novo mesto na Kreto. Odpeljal se je iz Pireja na parniku v Sudo, kjer je stopil na krečanska tla. Tu so ga pozdravili evropski admirali, z ladij so ga pa pozdravljali s streli iz topov. V spremstvu admiralov in nebrojne množice krečanskega prebivalstva peljal se je nadkomisar v krasno ozaljšano mesto Kreto, ki je bila vsa v avtomnih zastavah. Po opravljeni zahvalni službi božji podal se je princ z vsemi dostojanstveniki v konak, kjer se je vršilo slovesno vmeščanje in mu je admiral Poitier izročil vlado nad otokom. V tem trenutku je na konaku zavihrala avtonomna zastava. Načelnik vrhovne uprave se je potem predstavil konzularnemu zboru, poveljnikom in drugim častnikom, izvrševalnemu odboru narodne skupščine, županom in turškim magnatom. S tem je toraj ustrezno jedni najbolj vroči želji krščanskih prebivalcev na Kreti in upanje je, da se bo princu Juriju s pomočjo evropskih držav kmalu posrečilo, da pomiri prebivalstvo ter je dovede zopet na pot rednega družabnega življenja.

Vabilo

k običnemu zboru katoliškega slovenskega društva za radoliški okraj, ki se bo vršil dne 27. decembra t. l., to je na Šentjanžev dan na Brezjah v Finžgarjevi dvorani s sledečim dnevnim redom:

1. Ob polu 10. uri sv. maša v romarski cerkvi.
2. Ob 10. uri začetek zborovanja pri Finžgarju.
3. Nagovor predsednikov.
4. Poročilo tajnikovo in blagajnikovo.
5. Poročilo gosp. poslanca Jožefa Pogačnika o državnem zboru.
6. Razni predlogi.
7. Volitev novega odbora.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 22. decembra.

(Osebnost.) Deželni koncipist baron Rih. Apfaltrer plem. Apfaltrern je imenovan okrajnim komisarjem, blagajniški kontrolor pri rudniškem ravnateljstvu v Idriji, Aleks. Seitel, je pa postal blagajnik.

(Predavanje.) Sinoči je pri prijateljskem večeru predaval prof. dr. Janežič o spiritizmu.

Predavatelj je pojasnil, kaj je spiritizem in pa razne načine njegovega pojavljanja. Zanimivo predavanje bo gosp. profesor se nadaljeval pri prihodnjem večeru in po dovršenem celotnem predavanju objavimo tudi mi celotno poročilo.

(Iz mestnega šolskega sveta.) V redni seji mestnega šolskega sveta z dne 9. t. m. je predsednik čestital kanoniku Zamejcu in ravnatelju Šubicu na odlikovanju; potem se je pa sklenilo predložiti deželnemu šolskemu svetu poročilo o praznovanju cesarjeve 50 letnice po ljubljanskih ljudskih in meščanskih šolah, odobrilo utemeljeno poročilo c. kr. okrajnega šolskega nadzornika prof. Frana Levca o potrebi novega poslopja za III. mestno deško 5 razrednico in sklenilo, da se to poročilo z dotičnimi nasveti vred v nujno uvaževanje odstopi potom mestnega magistrata občinskemu svetu. Mestnemu učitelju Antonu Razingerju se pripozna IV. starostna doklada v znesku 60 gld. od dné 1. novembra t. l. Nekaterim vnanjim učencem se dovoli vsprejem v tukajšnje šole; več otrok se za dobo jednega leta odveže od šolskega obiskovanja, nekaterim ponavljalcem in ponavljalkam barjanske šole se imajo izdati odpustnice ali odhodnice. Prošnjo neke mestne učiteljice, da bi se ji vštela na zasebni šoli z vposobljenostnim spričevalom odslužena leta v stalno službeno dobo, sklene se na merodajnem mestu toplo priporočiti. Izprašani učiteljski kandidatinji Gabrijeli Pillerjevi se podeli mesto radovoljke na mestni nemški dekliški 6 razrednici. Za razpisano novo ustanovljeno deseto učno mesto na I. mestni deški 5 razrednici se predloži dež. šolskemu svetu ternopredlog.

(C. kr. cesarja Franca Jožefa gimnazija v Kranju) Preteklo nedeljo smo imeli tukaj lep sklep letošnje jubilejne slavnosti. Drugi dan meseca decembra smo obhajali kakor ostale gimnazije s posebno slovesno božjo službo, z nagovorom g. ravnatelja, z govorom g. prof. dr. Zmavca in s cesarsko pesmijo. A v nedeljo smo imeli nekaj posebnega. Po božji službi smo se zbrali v telovadnici in g. ravnatelj je naznanil pred okrašeno soho Nj. c. kr. Veličanstva zbrani mladini, da se sme od sedaj imenovati naš zavod c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnazija. Povdarjal je slovesno, da hočejo vsi gg. profesorji vestno delovati v šoli in opominjal dijake k vzglednemu vedenju in marljivosti, da se tako izkažemo hvaležne za lepo odlikovanje presvetlega vladarja. S trikratnim »Živio« in s cesarsko pesmijo smo dovršili slovesnost.

(Dnevni red) občinskega sveta izrednej seji, katera bo v petek, dné 23. decembra 1898, ob petih popoldne v mestni dvorani. I. Predsedstvena naznanila. II. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Finančnega odseka poročilo o proračunu mestnega zaklada. IV. Personalnega in pravnega odseka poročila: 1. o prošnjah za brezbremski odpis sveta, ki se je odstopil mestnej občini za cestne namene: a) hišne posestnice Kristine Schinzlove na sv. Petra cesti; b) hišne posestnice Marije Čemažarjeve v Gospodskih ulicah; c) hišnega posestnika Matije Kunca v Gospodskih ulicah; 2. o potrditvi odbora »prostovoljnega gasilnega društva« v Ljubljani. V. Odseka za lepšavo mesta poročilo o nasvetu županovem, da se odstranijo platane s cesarja Jožefa trga. VI. Občinskega svetnika Frana Žužka samostalni predlog, da se določi ime ulici med Gorupovimi hišami od Rimske ceste v njenej bodoči podaljšavi do Mirja. VII. Finančnega odseka poročilo o pripoznanji nagrade za zapisnikarstvo pisarničnemu oficijalu Jerneju Boltarju in konceptnemu praktikanu Albinu Semenu. VIII. Personalnega in pravnega odseka poročila: 1. o prošnji magistratnega tajnika dr. Ivana Jana za jednoletni dopust; 2. o oddaji razpisanih služb.

(Shod kranjskih notarjev.) Kranjski notarji zbrali so se pretečeno nedeljo dne 18. t. m. na rednem letnem shodu ter po rešitvi letnega poročila, računa o dohodkih in izdatkih ter proračuna posvetovali se o sledečih poročilih: 1. o poročilu glede od vlade vže predloženega zakona, po katerem naj se v prihodnje listine za pridobitev zemljišč v vrednosti do 100 gld. napravljajo pri sodiščih; 2. o nedeljskem počitku; 3. o stanju notarijata na Kranjskem. Vsled prvega poročila, katero je temeljito in stvarno zastopal poročevalec dr. Rupert Bežek, sklenila se je nastopna resolucija: »Kolegij kranjskih notarjev priznava

in uvideva, da se z zakonom z dné 23. maja 1883 drž. zak. št. 82 in 83 ni dosegel njegov smoter uravnati brzo soglasje zemljiške knjige s katastrom, da je toraj potrebno poskrbeti z novimi zakonitimi sredstvi strankam, katere naj ne trpé v bodoče več škode, povzročene jim vsled dejstva, da so zamotani pravni njihovi odnosi v zemljiški knjigi, niti radi tega, da zgineva napram onemu dejstvu zaupanje v javno knjigo; da je potrebno ukreniti v hitro soglasje zemljiške knjige s katastrom. Sploskoma odobrava toraj notarski kolegij načrt visoke justične uprave, vsprejetega pri XIV. zasedanji poslanske zbornice v stenografični zapisnik pod številko 172 z leta 1898, izdelanega glede delitve zemljiških parcel v tej smeri, da se dopušča v bodoče na podlagi priprostega osnutka začasna delitev parcel dotlej, da ne postane z došlim osnutkom c. kr. evidenčnega zemljemerca konečno vrejena (definitivna); istotako se zлага notarski kolegij z dopustljivostjo upeljati poziven postopek v svrhu brezbremsenega odpisa na podlagi priprostega delitvenega osnutka uvažujoč, da so ta sredstva prikladna smotru, uravnati hitro z manjšimi troški soglasje zemljiške knjige s katastrom. Uvažujoč slednjič, da namerava visoka vlada doseči ta smoter z druge strani z dopustljivostjo napravljati v bodoče zemljeknjižne listine o pridobitvi zemljišč z vrednostjo do 100 gld. pri sodiščih brezplačno, razumno seveda zgolj za ubožne stranke, tako izreka obvezno kolegij kranjskih notarjev, da spada prava listin in poverilo istih v področje notarjev; uverjen, da bi se naložilo z napravljanjem listin pri sodiščih slednjim itak po novih civilnopravnih zakonih z delom preobloženim oblastvom — prehuho breme, da se ponudijo kranjski notarji narejati listine o pridobitvi zemljišč vrednih do 100 gld., kedarkoli se kani takojšna vknjižba ubožnim strankam brezplačno, toda proti temu, da se odpove visoka vlada kolkovini od listin, poveril in zemljeknjižnih vlog, ter proti temu, da odškoduje notarje, kateri izdelavajo itak mnogo sodniških poslov brezplačno, napram pomnoženemu brezplačnemu uradovanju vsled napravljanja listin brez plačila — na kak drug način t. j., da se jim v bodoče odkažejo obligatorno po sodiščih sodniška opravila, vzlasti poverijo vse ostalinske razprave, glede odplačila v doslej veljavnem obsegu. Kranjska c. kr. notarska zbornica predloži to resolucijo visokemu c. kr. justičnemu ministerstvu izločivši iz vladnega načrta člane VI. do XIII. odnosno nadomestivši jih z ukazom, da se poveri brezplačno napravljanje zemljeknjižnih listin o pridobitvi zemljišč do 100 gld. vrednosti, kadar se namerava takoj izvršiti zemljeknjižen prepis — ubožnim strankam na korist — mestu sodiščem pa c. kr. notarjem«. Glede nedeljskega počitka odobril se je z ozirom na to, da velik del prebivalstva, zlasti delavci in mali obrtniki, navadno le ob nedeljah zahajajo v pisarne radi pravnih opravil, sklep notarske zbornice, po katerem so notarske pisarne odprte tudi v nedeljah, le pomnožno osobje notarja je vsako drugo nedeljo službe prosto. Poročilo o stanju notarijata vzelo se je z odobravanjem na znanje. Iz letnega poročila odobrili se je zlasti sklep zbornice, katera je svoj čas slovenski jezik proglasila svojim notarjem poslovnim jezikom in zborničnemu predsedniku Ivanu Gogola izrekla topla zahvala za njegovo nevstrašno izvrševanje tega sklepa. Ker dr. Fran Vok lanske izvolitve v zbornici ni sprejel, notar Viktor Globočnik pa med tem umrl, vstopila sta dosedanja namestnika Anton Komotar in Stanko Pirnat kot člana v zbornico, kot namestniki pa so bili izvoljeni dr. Rupert Bežek v Zatični, Janko Rahne na Brdu in Anton Šlamberger v Kranju.

(Novo župnišče.) Jednonadstropno poslopje, v katerem je odločena jedna soba za učilnico, zgradili so letos v Črnem Vrhu nad Idrijo.

(»Delavski prijatelj«.) list za slovenske delavce, ki je dosedaj prinašal mnogo poučnega in koristnega gradiva, bode izhajal tudi v prihodnjem letu. Naročnina za celo leto je 70 kr. ter se pošlje upravnistvu »Delavskega prijatelja« v Gorici, Nunske ulice št. 10. — Izborni krščansko-socijalni list priporočamo v naročbo delavcem in prijateljem delavcev.

(Zdravje v Ljubljani) od 11.—17. dec. Novo-rojenih je bilo 82, mrtvorojena 2. Umrlo jih je 15, med njimi za jetiko 5, za različnimi boleznimi

10; med njimi je bilo 7 tujcev in 9 iz zavodov. — Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer za oslovskim (dušljivim) kašljem 1, za vratico 3.

(Stanarinske knjižice.) v katere hišni gospodarji in oskrbniki hiš strankam potrjujejo plačano stanarino, morajo biti po razsodbi pristojbinskega urada zakonito kolekovane.

(Iz Št. Vida na Dolenjskem) poroča v »Slov. Narodu« dne 22. oktobra t. l. več davkoplačevalcev, da je ondi štirirazredna ljudska šola že od 18. aprila 1897 brez nadučitelja, kateri konečno vprašajo: zelo radi bi izvedeli vzrok, zakaj da se ravno z nami tako ravna? Dvomimo, da bi nas bila c. kr. deželna šolska oblast tako pozabila. Leto vprašanje je šentvidski šolski okraj zanimalo, ker se je vedelo, da je vprašanje v »Slov. Narodu« na pravi naslov poslano, saj ima urednik »Slov. Naroda« v dež. šol. svetu svoje zapune ljudi in tudi dr. Schafferja, kateri po njegovi milosti tam sedi, — tedaj smo bili v Št. Vidu preverjeni, da nam pride hitro pravi istiniti odgovor. »Slov. Narod« do danes ni odgovoril, vsled tega smo poizvedovali posestniki in očetje naše šolske mladine, kaj je na tem, in smo zvedeli sledeče: Po smrti nadučitelja Korbarja je bilo njegovo mesto takoj razpisano, krajni in okrajni šolski svet sta predlagala c. kr. deželnemu šolskemu svetu svoje sklepe, a leta je na te predloge sklenil, da se mesto nadučitelja v Št. Vidu začasno ne odda, temveč da mora odprto ostati za nadučitelja Gabrška iz Krškega, kateri je nastopil službo pomožnega učitelja na vadnici v Ljubljani, a njegova služba na Krškem je bila pa drugemu učitelju oddana. Posledica tega ukrepa bi bila, da bi moral g. Gabršek, ako bi ne ostal na vadnici, — nastopiti službo nadučitelja v Št. Vidu, če tudi ni prosil za to službo, in si je tudi ni želel. Ko je pa gosp. Gabršek nastopil definitivno službo na II. mestni šoli v Ljubljani, je bilo mesto nadučitelja v Št. Vidu zopet prazno, a deželni šolski svet je zopet sklenil, da se služba ne razpiše, temveč da mora odprta ostati za okrajnega šolskega nadzornika g. Šesta, kateri je prav za prav nadučitelj v Metliki, ker ni bil iz te službe niti odpuščen, niti prestavljen. Njegovo mesto je pa že zasedeno in čveterorazrednica v Št. Vidu ostane zopet brez nadučitelja, in tako zamore deželni šolski svet ravnati brez meje, da Št. Vid ne dobi nadučitelja. — Ko smo to dognali, se pridružimo posestniki in očetje šolske mladine šentvidskega šolskega okraja vprašanju davkoplačevalcev v »Slov. Narodu« in vprašamo nadalje: Kateri zakon utemeljuje to svojevolsko postopanje c. kr. deželnega šolskega sveta, ki strmoglavni in škoduje zajedno čveterorazrednico v Št. Vidu, in učitelje, katerim usiljuje mesta, ne da bi se za nje zanimali?

(Letošnji drugi sad), namreč dvoje jabolk, prejeli smo danes z Gorenjskega. Drevo, na katerem so zrasla ta jabolka, je cvetelo v drugič v septembru in koncem novembra je dozorel sad.

(Župnijski uradi) po Avstriji so vlani imeli 489 knjižic poštnohраниlnih; od tega 41 na Štajarskem, 11 na Koroškem, 12 po Kranjskem, 66 po Primorju, 12 v Dalmaciji.

(Poštna hranilnica na Ogrskem) je te dni razposlala izvestje glede prometa v letu 1897. Poročilo pravi, da se podatki v obče smejo imenovati povoljnimi. Promet se je razširil v oddelku varčevalnem in v čekovnem. Knjižic se je izdalo 101.360, izplačalo pa 82.586 komadov. Število vložnikov se je pomnožilo za 18.774 oseb. Koncem leta bilo je 314.371 vložnikov. Ako se primerja število vložnikov z onim prebivalcev, vidi se, da na 1000 prebivalcev pride po 174 vložnikov proti 17 v letu 1896 in proti 16 v letu 1895. Poročilo pristavlja, da se je nabiranje glavnice v varčevalnem oddelku zmanjšalo v primeri z nabranim denarjem v prejšnjih letih. Za vzrok temu zaostanku se omenja »nemili razvitek gospodarstvenih razmer«, ki so se v preteklem letu pojavljale po celem Ogrskem.

Društva.

(Društvo učiteljic) ima svoj prvi občni zbor v četrtek, dné 29. decembra t. l. ob 1/2.10. uri popoldne v »Narodnem domu« v Ljubljani. Učiteljice slovenskih pokrajin, bodisi da so člani ali nečlani tega društva, se uljudno vabijo, da se mnogobrojno udeležé zborovanja.

(V korist družbe sv. Cirila in Metoda) odkupili so se na Vrhniki od voščil za

praznike in novo leto naslednji č. udje: Dekan Lovro Gantar, kapelana Jan. Rihtaršič in Fran Bernik, dr. Furlan, in rodbine: Brilajeva, Grudnova, Gabrieli Jelovšekova, Marija Jelovšekova, Kotnikova, Lenaršičeva, Luznikova, Leustikova, Moraltova, Požarjeva, Petričeva, Mihael Tomšičeva, Teršarjeva in Vidičeva.

(Krščansko-socijalno pol. društvo »Napreje« v Celju) skliče svoj redni občni zbor dne 29. t. m. v čitalniške prostore »Narodnega doma« v Celju s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev predsednika in odbora. 5. Slučajnosti in nasveti. — Le ker nam je prevelika naloga, kojo si je postavilo to društvo na svoj program, vsikdar pred očmi, morali bi skoraj pokarati preveliko zanimanje nekaternikov za društvo. A tega še sedaj ne storimo, nego le prosimo vse slovenske sloje brez razlike stanu, storite za prosep društva kar je v vaših močeh.

(Narodna čitalnica v Ptuiju) priredi na dan sv. Štefana zvečer ob 7. uri v prostorih Narodnega doma gledališko igro: »Oče so rekli, da le«. Po predstavi svira tamburaški zbor. Čisti dohodek namenjen je v polovici družbi sv. Cirila in Metoda in v drugi polovici podpiralni zalogi slovenskih visokošolcev v Gradcu. Vstopnina za člane 30 kr., za neude 40 kr., za kmete in di-jake 20 kr. od osebe.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 22. decembra. Listi poročajo, da je vlada izdala za Šlezijo posebno jezikovno naredbo glede rabe jezika pri sodiščih ter določila rabo dveh oziroma treh deželnih jezikov.

Dunaj, 22. decembra. Vlada je podržala zasebni gimnazij v Opavi. Nemška opozicija pripravlja zato vlogo za obtožbo ministerstva v državnem zboru, ker je vlada v ta namen dovolila potrebne svote, predno je bil dovoljen začasni proračun in predno se je poslužila § 14. glede provizorija.

Dunaj, 22. decembra. Prihodnje leto bo vojno ministerstvo nadaljevalo spolnjenja nje pri deželnih brambovih, zasnovali se bodo trije novi polki, in sicer v Budjejevi-
cah, Tešinu in v Solnogradu.

Budapešta, 22. decembra. Opozicijski listi poročajo, da hoče poslanec Ratkay od neodvisne stranke staviti predlog, da se vladi dovoli indemiteta za jeden mesec. V tem oziru se baje že vrše dogovori z vlado.

Berolin, 22. decembra. Avstro-ogerski poslanik Szögyenyi je pri zadnji avdijenci cesarju Viljemu izročil pismo avstrijskega cesarja.

Rim, 22. decembra. Zborovanje parla-
menta je preloženo do 25. januarja.

Genua, 22. decembra. V Arcoli so za-
prli anarhista Rossi-ja, ki je bil ob umor-
stvu cesarice Elizabete v Genevi, ter se sluti,
da je bil v zvezi z morilecem.

Pariz, 22. decembra. Zbornica je dolo-
čila 12 frankov uvozne carine za vsak hl
12 stop. vina. Nadalje je z 295 proti 207
glasovom pritrdila predlogu, naj se prepove
uvoz vina, ako ni na posodi razvidno ozna-
čen izvor.

Bukarešt, 22. decembra. Bivši finančni
minister Cantacuzeno je včeraj umrl.

Madrid, 22. decembra. Iz Tangerja po-
ročajo, da je sultan maroški smrtno bolan.

Ugledni mo:

21. decembra. Sofija Koračin, šivilja 64 let, Florijanske
ulice 11, bronchitis. — Anton Mlakar, delavec, 47 let, Stari
trg 11, otrpnenje možgan.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m.

Čas opa- zovanja	Stanje barometra v mm	Tempera- tura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
21. 9. zvečer	739.0	-1.7	m. svzh.	jasno	
22. 7. jutraj	742.0	-1.6	m. svzh.	jasno	0.2
2. popol.	742.1	0.4	"	"	

Srednja včerajšnja temperatura 0.2° za 2.3° nad normalno.
Sinoči pred 9. uro je močna burja nekoliko snega nanesla.

Dražbe.

Jerneja Petriča iz Sodražice nepremičnine (vred-
nost 939 gld. 53 kr.) cenjene na 626 gld. 35 kr., dne
24. dec. v Ribnici.

Matije Janežiča iz Suhodola zemljišča s pritlikino
(1445 gld. in 9 gld. 59 kr.) dne 23. dec. v Kamniku.

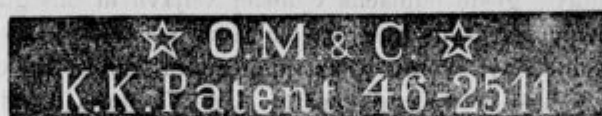
Marije Stražišar iz Kremenice zemljišča (678 gld.
19 kr.), najmanjši ponudek 452 gld. 13 kr., dne 29. dec. v
Cerknici.

Ali ste že nakupili? Še ne!

Izvolite

Patent Satin de Chine-dežnik

z varstveno znamko in patentno številko:

V Ljubljani prodaja take dežnike samo

JOŽEF VIDMAR,
izdelovalec dežnikov. 877 3-2

Iščemo

dva trgovska pomočnika

izvežbana v vseh strokah trgovstva in
knjigovodstva. 899 2-1

Več pové upravništvo »Slovenca«.

Izurjen cerkvenik

išče službe, 896 3-1

katere lahko takoj nastopi. — Naslov: **Janez Trdina**, p. Selce nad Škofjo Loko, Vas Bukovšica.

Na prodaj je

posestvo
v Topoljah pri Mengšu

s pohištvom, poljem, gozdi in travniki, vse v
dobrem stanju. — Proda se skupno ali pa v po-
samnih parcelah.

Več pové **Ant. Rihar** v Mengšu ali pa **Jan. Zorman** v Ljubljani v Kolizeju 861 3-3

Glasbene instrumente in strune

kupite ceno in dobro pri trvdki

Brata Lutz v Šenbach-u

(mesto) na Češkem. 891 3-3

Centki zastonj in franko.

Vse mogoče

hvali in prodaje kot »Mörathon« konkurenca! Zakaj?
— Zato, ker je 816 10-4

„Mörathon“

res izreden primešek k tobaku in kadenje dela ka-
dileu in okolici zelo prijetno in jako zdravo.
Kdor se hoče prepričati o tem, mora poskusiti s
pristnim »Mörathon-om« z varstveno znamko »otročjo
glavo«, ter naj odlično zavrne vsako posnemo.

Dobi se le tam, kjer se nahajajo »Mö-
rathon“-lepaki, v zvezkih po 10 in 30 kr., ali pa
12 malih oziroma 4 veliki zvezki proti povzetju za
1 gld. 26 kr. franko pri izdelavcu

Th. Mörath, med. prodajalna dišav „Zum Biber“
v Gradcu, Jakomingsasse 1.

Zelo ugodno za razprodajalce.

Glavna zalega za Kranjsko: Fr. Pettauer v Ljubljani.

Št. 39535.

Razglas.

886 3-3

Podpisani magistrat oddaja

izpraznenje grebeničnih jam

topničarske vojašnice za leto 1899,

ter sprejema ponudbe do 25. t. m.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dne 12. decembra 1898.

Popolna razprodaja!

Lepa in primerna božična in novoletna darila

kakor tudi razno drugo blago, kot:

papir, knjige, pisalne potrebščine itd.

dobé se pod tovarniško ceno v trgovini

Antona Zagorjan-a v Ljubljani,

Gospedske ulice šte. 7, 882 3-3

kjer je popolna razprodaja.

Dunajska borza.

Dne 22. decembra.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 25 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 » 20 »
Avstrijska zlata renta 4%	120 » 20 »
Avstrijska krona rent 4%, 200 kron	101 » 50 »
Ogerska zlata rent 4%	119 » 95 »
Ogerska krona rent 4%, 200 »	97 » 75 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	928 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	360 » — »
London vista	120 » 45 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59 » — »
20 mark	11 » 80 »
20 frankov (napoleonor)	9 » 55 1/2 »
Italijanski bankovci	44 » 20 »
C. kr. cekini	5 » 70 »

Dne 21. decembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	166 gld. 75 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159 » — »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	193 » 50 »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » 15 »
Tisine srečke 4%, 100 gld.	138 » — »
Dunavske vravnjavne srečke 5%	130 » — »
Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878	107 » 50 »
Posojilo goriškega mesta	112 » — »
4% kranjsko deželno posojilo	98 » 25 »
Zastavna pisma av. osr. zem. kred. banke 4%	98 » — »
Prioritetne obveznice državne železnice	220 » — »
» » južne železnice 3%	179 » 75 »
» » južne železnice 5%	125 » 50 »
» » dolajnskih železnice 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	203 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	170 » — »
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 » — »
Rudolfove srečke, 10 gld.	25 » 50 »
Salmove srečke, 40 gld.	86 » 40 »
St. Genois srečke, 40 gld.	84 » 50 »
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 » — »
Ljubljanske srečke	24 » 25 »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	155 » 25 »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3520 » — »
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	424 » — »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	64 » — »
Splošna avstrijska stavbinska družba	114 » — »
Montanska družba avstr. plan.	199 » 75 »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	177 » — »
Papirnih rubljev 100	127 » 12 »

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zguhe pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.